

mențiunea și convingerea că pentru preoți poate fi un izvor de inspirație în activitatea misionar pastorală, iar pentru activitatea educativă desfășurată în școlile teologice, se afirmă ca un model vrednic de urmat. În același timp, oricare cititor poate primi prin lectura lui har și binecuvântare de la Dumnezeu spre zidire sufletească, spre consolidarea vieții de rugăciune, spre întărirea în credința lucrătoare prin dragostea față de Dumnezeu, față de oameni și față de întreaga creație.

Pr. Prof. Univ. Dr. Sorin Cosma

Paul Siladi, *Ortodoxia în Occident. 10 convertiri*, col. "Mari teologi ai secolului XX", vol. 4, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2014. ISBN 978-606-733-126-4

Recenzie de: Pr. Maxim Morariu¹

Fenomenul convertirii este întotdeauna unul complex și dinamic, atât pentru cel care îl trăiește, cât și pentru cei care îl investighează². El nu se limitează doar la o clipă ce comprimă un moment revelatoriu intens, ci este rodul unui traseu sinuos care nu se încheie odată cu aderarea instituțională la o Biserică, ci continuă pe parcursul întregii vieți. Complexitatea și atipicul lui sunt două caracteristici care îl fac să fie investigat. Efervescența vieții unui convertit, polisemia experiențelor lui, disputele și controversele pe care le suscită alegerea lui, toate acestea fac deliciul cititorului și suscită interesul cercetătorului.

Conștientizând acest lucru, Paul Siladi, directorul radioului Renașterea al Arhiepiscopiei Ortodoxe a Vadului și Clujului, cunoscut mediului teologic local și celui național pentru preocupările sale cu privire la rolul imaginii în misiunea Bisericii³ și pentru analizele cu privire la actualitatea apoftegmelor patericale⁴, a pornit în investigarea acestui fenomen discutând cu convertiți celebri precum părintele John Breck⁵, Tristram Engelhardt

---

¹ Ieromonah, Doctorand, Facultatea de Teologie Ortodoxă, Universitatea "Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca. E-mail: maxim@radiorenasterea.ro.

² Cf. Mihai Copăceanu, *Ortodoxie la Oxford: Te-am găsit, Doamne! Mărturiile a 12 englezi convertiți la Ortodoxie*, Editura Deisis, Sibiu, 2010.

³ Subiect cărui i-a dedicat o teză de doctorat. A se vedea: Paul-Bogdan Siladi, *Cuvânt și imagine în misiunea Bisericii*, Cluj-Napoca, 2011.

⁴ A se vedea: <http://ziarullumina.ro/autor/paul-siladi-4075/>, accesat 04. 11. 2015, pentru lista materialelor dedicate acestui subiect ce se regăsesc în paginile ziarului *Lumina*.

⁵ Pentru mai multe informații cu privire la viața și opera lui, a se vedea: John Breck, *Ce este moartea*, trad. Savatie Baștovoii, Marian-Florin Pușcaș, col. "Bioetica", Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2003; Idem, *Darul sacru al vieții*, trad. Irineu Pop-Bistrițeanul, col. "Bioetica", Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2001; Idem, *Pornografia, o icoană demonică*, trad. Iliuț Biliuță, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2006; Idem, *Sfânta Scriptură în tradiția*

Recenzii

jr.⁶, Marc-Antonie Costa de Beauregard⁷, Herman Middleton⁸ sau Karl Christian Felmy⁹. Interviuurile cu acești teologi contemporani vizează atât aspecte ale biografiei lor, cât și itinerarul lor înspre Ortodoxie, interferența dintre credință și viața privată sau alte elemente similare, toate acestea fiind prezentate într-un stil plăcut, ușor de lecturat și fiind însoțite de mici medalioane, în paginile cărora este descris profilul lor biografic și sunt prezentate câteva repere bibliografice.

Volumul este însoțit de o scurtă introducere a autorului (pp. 7-11), în care acesta definește conceptul de convertire, arată că creșterea interesului pentru acesta se leagă, în cea de-a doua jumătate a secolului XX de orientarea cercetătorilor înspre viața privată și elementele ei constitutive¹⁰ (fapt confirmat altminteri și de către istorici), încearcă să plaseze acest fenomen în contextul dialogului ecumenic și vorbește despre specificul convertirii în spațiul ortodox. Frumos ca formă, interesant ca abordare, acest studiu este totuși rodul unei exprimări parcimonioase și s-ar preta unor adăugiri și completări.

Bisericii, trad. Ioana Tămâian, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2003; Idem, *Trepte pe calea vieții – o viziune ortodoxă asupra bioeticii*, trad. Geanina Filimon, Editura Sophia, București, 2007.

⁶ Cei care doresc să cunoască mai multe informații cu privire la viața și activitatea lui și despre preocupările lui în sfera bioeticii sunt invitați să vadă și: H. Tristram Enghelhardt jr., *Fundamentele bioeticii creștine – perspectiva ortodoxă*, trad. Mihai Neamțu, Cezar Login, Ioan Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 2005.

⁷ Celebru pentru activitatea lui teologică și pentru volumul de dialoguri realizate împreună cu părintele profesor Dumitru Stăniloae. A se vedea: ; Marc-Antoine Costa de Beauregard, *Mică dogmatică vorbită: dialoguri de la Cernica*, Ediția a III-a, Editura Deisis, Sibiu, 2007.

⁸ Pentru o scurtă prezentare biografică, a se vedea: Paul Siladi, *Ortodoxia în Occident. 10 convertiri*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2014, p. 85.

⁹ Cf. Karl Christian Felmy, *Dogmatica experienței eclesiale- înnoirea teologiei ortodoxe contemporane*, trad. Ioan Ică, Editura Deisis, Sibiu, 1999; Idem, *De la Cina cea de Taină la dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe. Un comentariu istoric*, trad. Ioan Ică jr., Editura Deisis, Sibiu, 2004.

¹⁰ "În a doua jumătate a secolului XX se poate remarca o renaștere a interesului cititorilor față de fenomenul convertirii religioase, chiar dacă tema nu este deloc nouă. De fapt, putem observa o creștere a preocupărilor pentru viața privată, pentru ceea ce este ascuns privirii. Se caută biografii, memorii, jurnale și, în general, au succes textele cu caracter personal, confesiv. Relatările autobiografice privind convertirea nu fac excepție, chiar dacă în spațiul răsăritean ortodox nu abundă. Au fost mai degrabă cultivate în mediile neoprotestante, mai degrabă ca o formă de susținere și confirmare a adevărului de credință al comunității. Treptat, se acumulează o tot mai bogată literatură a convertirii la Ortodoxie, mai ales din lumea occidentală, care oferă o perspectivă nouă și proaspătă asupra credinței, a cărei validitate am încetat să o percepem". Paul Siladi, *Ortodoxia în Occident. 10 convertiri*, p. 7.

Recenzii

Bunăoară, s-ar putea încerca realiza un portret al Bisericii văzută prin prisma convertitului, s-ar putea încerca realizarea unei incursiuni în profilul psihologic al convertitului și chiar s-ar putea investiga și anumite fenomene periferice ce interferează cu convertirea (de exemplu, ar merita o analiză a Ortodoxiei și a punctelor ei forte pornind de la viziunea unor oameni care deși fascinați de ea, nu au devenit ortodocși sau s-ar putea investiga în ce măsură convertirea afectează prolificitatea publicistică a unor oameni de cultură). Cine știe, poate într-o ediție viitoare, autorul va reveni asupra acestor aspecte și își va îmbogăți studiul introductiv, altminteri interesant și bine documentat.

Introducerea este urmată apoi de dialogurile propriu-zise. Lectura lor relevă pasiunea autorului pentru fenomen și lasă să se întrevadă bogatul efort de documentare depus de către reporterul clujean, care cunoaște în detaliu până și picanteriile legate de viața celor cu care dialoghează și reușește să obțină de la ei informații noi și inedite. Dacă ar fi să prezentăm profilul lui Paul Siladi pornind de la interviurile pe care le prezintă în acest volum, s-ar putea spune că este un jurnalist aproape introvertit ce pune întrebări scurte și țintite, nu încearcă să se pună în valoare pe sine prin intermediul dialogului (meteahnă ce se poate adesea observa la redactorii de emisiuni ce au în centru dialoguri culturale), ci se lasă, curios, purtat înspre lumea pe care o deschide înaintea lui interlocutorul. De aceea, interviurile, destul de întinse sunt ușor de lecturat și reușesc să păstreze atenția cititorului de la începutul și până la sfârșitul lor.

Invităm așadar cititorul ce dorește să cunoască fenomenul convertirii prin prisma unor ortodocși celebri, să poposească asupra cărții pomenite și să extragă de acolo ceea ce îl interesează. În mod cert, orice preferințe ar avea, va găsi cu certitudine ceva care îi va suscita interesul și îl va face să păstreze acest volum între cărțile lui favorite.

**Pr. Drd. Maxim Morariu, Facultatea de Teologie Ortodoxă,
Universitatea "Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca**